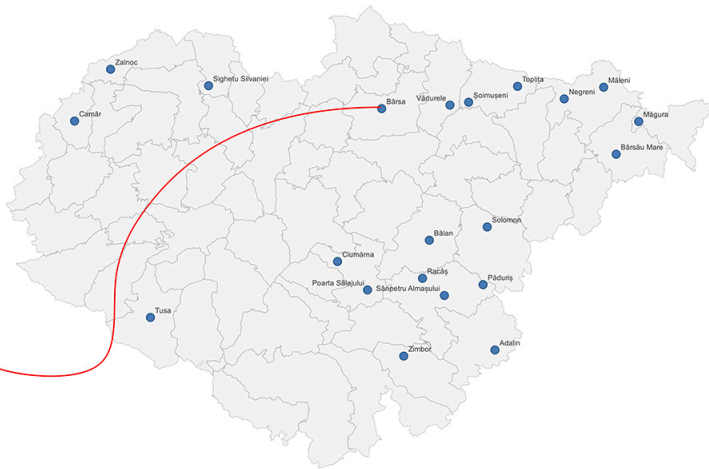

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSA

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSA

Ipoteza de lucru:

Biserica de lemn din localitatea Bârsa, jud. Sălaj, se regăsește pe noua listă a monumentelor istorice sub codul SJ-II-m-A-05017. Momentul ridicării bisericii nu este cunoscut, dar se estimează că biserica a fost construită **în prima jumătate a secolului al XVIII-lea**. Conform unei inscripții din altar, biserica a fost pictată în anul **1838**, existând posibilitatea, ca o dată cu pictarea bisericii să se fi realizat și alte lucrări de reparație, care însă nu sunt consemnate.

Biserica, în anul 1978. În anul 1981, în luna aprilie, a fost acoperită cu tablă.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSA

Rezultate obținute:

Specia de arbore supusă analizei este stejarul (*Quercus robur*), toate elementele analizate fiind realizate din această esență, cu excepția a două probe care provin dintr-o grindă de pe peretele sudic al altarului (proba nr. 20) și din bolta naosului (proba nr. 37), care sunt realizate din fag (*Fagus sylvatica*). Probele analizate conțin între 12 și 133 de inele anuale, cu o medie de 75 de inele. Pe de-o parte, se observă că biserica de lemn din Bârsa este realizată în general din arbori bătrâni, jumătate din probele extrase păstrând în jur de 100 de inele anuale.

Tălpile bisericii, pe de-altă parte, sunt realizate din arbori mai tineri, cu vârste în jur de 60-70 de ani. Trebuie menționat faptul că, deoarece majoritatea probelor nu surprind toate inelele formate de arbore, vârsta reală a arborilor este, în toate cazurile, mai mare decât numărul inelelor anuale regăsite pe probe.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSA

Rezultate obținute:

Investigația dendrocronologică efectuată scoate la iveală trei faze de construcție a bisericii de lemn din Bârsa: construcția inițială (**1704-1705**), construcția turnului (**1756**) și înlocuirea anumitor tâlpi (**1836-1853**).

În ceea ce privește datarea construcției inițiale, se remarcă faptul că 17 probe prelevate din pereții bisericii, de pe toate laturile acesteia, o cosoroabă, o talpă, doi corni, usciorii portalului exterior și ușa de la intrare, se păstrează din această primă etapă. Datarea tăierii arborilor în vara anului **1704** au la bază trei probe cu Waldkante și alte 16 probe cu alburn dar fără ultimul inel.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSA

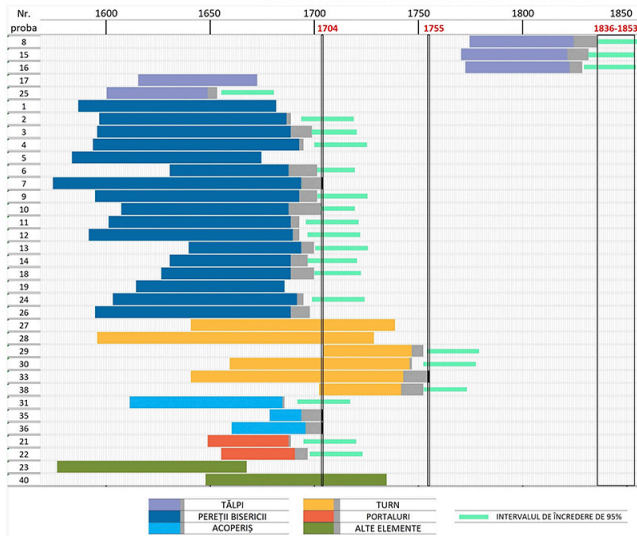

Rezultate obținute:

Construcția turnului-clopotniță are loc la mijlocul secolului al XIX-lea (**cel mai probabil în 1756**), afirmație care se sprijină pe datările obținute pentru patru probe cu alburn, pe una dintre acestea păstrându-se foarte probabil și ultimul inel format de arbore. În cazul de față, incertitudinea reiese din faptul că pe proba cu Waldkante (datată 1755), ultimele 4-5 inele de alburn sunt puternic degradate, ceea ce îngreunează identificarea certă a limitelor dintre acestea. De asemenea, identificarea inelului cu Waldkante nu este sigură și se bazează în principal pe observațiile din momentul prelevării, care indică faptul că locul de unde a fost extrasă carota prezintă dovezi ale zonei aflate sub scoarța arborelui. Dacă însă vom exclude această probă din analiză, intervalul obținut pentru această etapă s-ar încadra între anii 1754-1773. Așa cum s-a dovedit în studii anterioare din cadrul acestui proiect, probabilitatea cea mai mare se regăsește în primii trei ani din cadrul intervalului, iar anul 1755 reprezintă chiar al doilea an. Ca urmare, păstrând totuși o urmă de rezervă, putem afirma că arborii folosiți la ridicarea turnului-clopotniță al bisericii au fost tăiați în anul 1755.

A fost identificată și o etapă de renovare / reparație, care are loc în intervalul **1836-1853**, și care coincide cu data regăsită pe inscripția din altar care se referă la momentul pictării interiorului (1838). Concomitent sau puțin înainte de realizarea picturii, adică între 1836 și 1838 (fiind și intervalul cu gradul de probabilitate cel mai mare), biserica trece printr-o etapă de reparație, din care studiul nostru identifică schimbarea tălpilor degradate.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSA

În ceea ce privește informațiile cronologice despre biserica de lemn din Bârsa, dacă până la realizarea prezentului studiu se estima că biserica a fost ridicată în prima parte a secolului al XVIII-lea, rezultatele obținute fixează anul construcției pentru **1704-1705**.

Mai mult decât atât, o etapă necunoscută până în prezent, în care este construit turnul bisericii, a fost datată pentru anul **1756**. În fine, anul **1838** regăsit pe inscripția pictată pe peretele altarului confirmă datarea dendrocronologică a unei etape de reparație, care se concentrează pe înlocuirea tălpilor bisericii.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSA

Ачасть, Сѣнтъ Бесѣрека сав-
зхрзвѣт, сѣнтъ Стѣпанъ Пирохъ
и ѣи Симеон Попъ. Кѣтобъ стръ
домѣ фиксаторъ ѣи Сѣнтъ =
Сѣнтъ, кѣжѣторюл. д. Микѣ-
пал: АН 81 1838. 1 юнѣ 29
Лѣва Лѣи Иван Пирохъ
Зѣбравъ

Din pletoriale Dⁿ Ioan Pascha Vice-Archid.
la sugrăvire Săntei Biserici, a fost Curatori, și Cantor
Orânduie Papp Simon, apărător Cantor și Curatori Naștural
Mihail Nădășan Mihail, Ioan Bota Nădășan Curator și Mihail
Mihail, kys Trager mătului. Argilean Iosip, kys Savor.
Pădăran Simion Bota Ilie, și Măcin Bota Simion, kys Vărbie.
Siculi toci și mătului Saten. Cu președinte sau Curator an în tot
Din pletoriale Dⁿ Ioan Pascha Vice-Archid. 1838. 29
Papp Simon
Parochu iocului

Pisaniile realizate cu ocazia pictării bisericii, aflate în dosul iconostasului.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSA

Luminator / aerisitor (absida altarului)

Detaliu, portal interior

Portalul exterior